

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

تتبع، نگارش و نوشته از:

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی – سعید افغانی» و داکتر صلاح الدین «سعیدی – سعید افغانی»
۱۸ دسمبر ۲۰۱۵

کندن خندق در سنگسار برای زناکاری که رجم می‌شود!

پرداختن به این موضوعات و جزاء های حد اقل نا هنجار، سبب تأثر، الم شدید و ایجاد کننده نوعی ترحم در حق کسی که حد شرعی بروی تطبیق می‌شود، می‌گردد. هستند خواننده هائی که حتی توان خواندن این متون را از جهت رقت قلب و بنا بر وجود استعمال قوه در آن، ندارند. این حالت تا جائی هم قابل فهم است. اما نگه داشتن نظم، حدود، اخلاق و نظام در جامعه ایجاب به کار گیری یک مقدار تشدد و قوه را می‌کند تا در مهار کردن نفس سرکش انسان (اماره بسوء - امر کننده به بدی) را به نحوی مهار و یا در مهار کردن آن مساعدت کند. حقوق دیگران و وقایه در برابر شر و تربیه برای دیگران را اجراء کند.

سنگسار و تدابیر متعلق به آن و سایر اعمالی که ایجاد استعمال قوه را می‌کنند از جمله جزاء ها و جزاء های حدودی از جمله سنگسار بعد از اثبات دقیقاً و پیشینی شده آن اگر هم باشد انسان را چندان مسرور نمی‌سازد. مسلمان در دل و زبان تمنا دارد تا متخلف اصلاً چنین تخلفی را اجراء نمی‌کرد که موجب چنین مجازات می‌شد که به صورت قطع عواقب آن بر کل خانواده متخلف و خود متخلف ناگوار و متأثر کننده است. ایکاش همه حد و حدود خویش را در همه امور زندگی در خانواده و اجتماع می‌دانستند و ضرورت به تطبیق جزاء ها در تخلفات حدودی و غیر حدودی نمی‌شد. موارد زیادی است که درین عرصه سوء استفاده ها و عدم دقت ها صورت گرفته و بخشی هم به علت عدم داشتن به الله تعالی به بحث در مورد این جزاء های متمرکز شده و به مخالفت کل دین قرار می‌گیرند. اما در این دنیا ابتلاء و امتحان جرم و جنایت، خوبی و بدی وجود دارد که در نتیجه در مورد این که برای تطبیق حکم سنگسار بالای زانی و زنیه متاهل چرا باید خندق و چاه حفر گردد و حکمت در این امر چیست؟ که درین مبحث به توضیح و مستند سازی آن پرداخته و حکم آن را در نصوص شرعی و از جمله در احادیث نبوی جست و جو و تمرکز خواهیم داد.

کندن خندق و چاه:

مفسرین و فقهاء در مورد حفر خندق و چاه برای زناکاری که محکوم به رجم می‌شود با هم اختلاف نظر دارند، زیرا در برخی از احادیث بر حفر خندق و چاه اشاره به عمل آمده است و در برخی از احادیث از حفر خندق و گودال ذکری به عمل نیامده است.

امام احمد (رح) می فرماید که: از فحواى بسيارى احاديث طوري معلوم مى شود که برای تطبیق حد سنگسار بر زناکار حفر گودال و خندق ضرور نمی باشد.

امام صاحب ابو حنیفه و امام صاحب مالك (رح) می فرمایند: برای شخصی که حد رجم بر او تطبیق می گردد حفر چاه و گودال برای حد سنگسار ضرور نمی باشد.

امام ابو ثور می فرماید: که قبل از اجرای حد رجم بر زناکار باید برای تطبیق این حکم گودال و یا چاه حفر گردد و بعد از حفر آن باید حکم رجم تطبیق شود .

از حضرت علی کرم الله وجهه روایت شده که او هنگامی که دستور داد تا « شراحه همدانیه» را رجم کنند او را بیرون آورد و حفرهای برایش کردند و او را داخل حفره قرار دادند و مردم به دور او حلقه زدند و شروع کردند به رجم کردن او .

و اما شافعی (رح) قایل به اختیار شده است و به خصوص برای زن ، از وی روایت شده است که حفره کنده می شود. و به مذهب اهل بیت مستحب است که برای مرد تا ناف و برای زن تا پستان خندق و حفرهای کنده شود آنگاه به رجم آنها اقدام گردد. و مستحب است که لباس زن را محکم بر وی ببندند طوری که اگر برایش خنقی نکنده باشند به وقت تکان خوردن و اضطراب نشان دادن از او، کشف عورتی نشود.

به اتفاق علماء زن به وقت رجم کردن باید نشسته باشد و جمهور علماء بر آن هستند که به وقت رجم مرد باید ایستاده باشد و مالك (رح) گوید مرد نیز باید نشسته باشد و دیگران گفته اند امام مختار است که کدام راه را انتخاب کند .

حضور امام در حین تطبیق حکم رجم:

شیخ امام شوکانی (محمد بن علی بن محمد بن عبد الله حسن شوکانی) یمنی در نیل الاوطار در مورد حضور امام و حاکم و شاهدان در وقت تطبیق حکم سنگسار می نویسد: « صاحب « بحر» از عترت و امام شافعی حکایت کرده که برای امام و حاکم لازم نیست به وقت رجم کردن زانی حضور به هم رساند و این رأی حق است چون دلیلی برای وجوب نیست و قبلاً نیز گفتیم که پیامبر صلی الله علیه و سلم دستور داد که « ماعز» را رجم کنند و خود همراه مردم بیرون نرفت. و برابر اقرار خود « ماعز» زناى او به ثبوت رسیده بود. و برخلاف گمان بعضی، پیامبر صلی الله علیه و سلم در رجم « غامدیه» نیز حضور به هم نرسانید .

صاحب تلخیص گفته: در هر دو حدیث نیامده است که پیامبر صلی الله علیه و سلم حاضر شده باشد و از بعضی از سلسله روایت این حدیث برمی آید که حاضر نشده است.

و امام شافعی (رح) بدین مطلب جزم دارد و گفته: از سنن ابوداود و دیگران برمی آید که پیامبر صلی الله علیه و سلم در وقت رجم کردن « غامدیه» حضور نداشت بنابراین معلوم می گردد که حضور برای شاهدان و امام واجب نیست. لیکن ابن دقیق العید حکایت کرده است که فقهاء مستحب می دانند که اگر زناى محصن به وسیله اقرار و اعتراف خود شخص زانی ثابت شده باشد امام رجم را آغاز کند و اگر به وسیله شهود به اثبات رسیده باشد شاهدان رجم را آغاز کنند . حاضر شدن گروهی از مؤمنین در وقت رجم در سوره نور آیت (۲) می فرماید: « الزانیة والزانی فاجلدوا کل واحد منهما مائة جلدة، ولا تأخذکم بهما رافة فی دین الله إن کنتم تؤمنون با الله والیوم الآخر، ولیشهد عذابهما طائفة من المؤمنین» (بر هر يك از زن و مرد زناکار که از دواج ناکرده باشند یکصد ضربه شلاق بزنید و در اجرای حکم دین خدا رأفت و عطوفت مانع نشود که حد را اجراء نکنید، اگر به خداوند و روز رستاخیز ایمان دارید و باید گروهی از مؤمنان در وقت شکنجه آنان حضور داشته باشند) .

علماء به این آیت بر استحباب حضور گروهی از مؤمنان در وقت اقامه و اجرای حد استدلال کرده اند و در تعداد این گروه اختلاف کرده اند: بعضی گفته اند: چهار نفر و برخی گفته اند سه نفر، برخی گفته اند ۲ نفر و برخی گفته اند هفت نفر یا بیشتر.

محدثین در حدیثی از حضرت علی کرم الله وجهه روایت شده می نویسند: هنگامی که دستور داد تا « شرحه همدانیه» را رجم کنند او را بیرون آورد و حفره‌ای برایش کردند و او را داخل حفره قرار دادند و مردم به دور او حلقه زدند و شروع کردند به رجم کردن او.

احادیث در این باره با هم اختلاف دارند در بعضی احادیث کندن خندق و گودال برای او تصریح شده و در بعضی دیگر بدان تصریح نشده است.

امام احمد گفته است: بیشتر احادیث بر آن هستند که کندن حفره لازم نیست. از همین اختلاف احادیث اختلاف فقهاء پدید آمده است.

امام مالک و امام ابوحنیفه گفته‌اند برای شخصی که رجم می‌شود حفره‌ای کنده نمی‌شود و ابو ثور گفته است برای او حفره کنده می‌شود آنگاه او را رجم می‌کنند.

و امام شافعی قایل به اختیار شده است و به خصوص برای زن از وی روایت شده است که حفره کنده می‌شود. و به مذهب اهل بیت مستحب است که برای مرد تا ناف و برای زن تا پستان خندق و حفره‌ای کنده شود، آنگاه به رجم آنها اقدام گردد.

و مستحب است که لباس زن را محکم بر وی ببندند به گونه‌ای که اگر برایش خندقی نکنده باشند به وقت تکان خوردن و اضطراب نشان دادن از او، کشف عورتی نشود. به اتفاق علماء زن به وقت رجم کردن باید نشسته باشد و جمهور علماء بر آن هستند که به وقت رجم مرد باید ایستاده باشد و امام مالک می‌گوید مرد نیز باید نشسته باشد و دیگران گفته‌اند امام مختار است که کدام راه را انتخاب کند.

سنگ های مورد استفاده در رجم:

در مورد اندازه سنگ که در تطبیق حکم سنگسار از آن استفاده به عمل می‌آید، فقهاء نظریات مختلفی ارائه داشته اند. شیخ ابن عثیمین رحمة الله می‌فرماید که: «سنگها نباید آنقدر بزرگ باشند که مجرم را فوراً بکشد، و نیز نباید کوچک باشند که درد و اذیتی بر بدن مجرم وارد نکند، بلکه سنگ باید هم اندازه تخم مرغ و یا کوچکتر باشد.» (شرح الممتع؛ جلد ۱۴، صفحه ۲۲۸).

امام ابوحنیفه گوید: هرگاه زناى محصن با شاهد ثابت شده باشد واجب است پیش از همه شاهد سنگ انداختن به سوی زانی را آغاز کند و امام او را بر این کار مجبور می‌کند تا از سهل‌انگاری منع شود و نسبت به ثبوت آن تشویق به عمل آید.

و هرگاه زناى محصن از طریق اقرار خودش شخص ثابت شود (اقرار به خاطر تزکیه)، واجب است امام یا نایب او سنگ انداختن را آغاز کند. (۴۱۰/۲. المجتهد بدایه)

پایان